Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 295.

Kwartalnie kosztuje złotych szesnaście miesięcznie złotych sześć.

PONIEDZIAŁEK 27 Grudnia 1847 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina		Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr		Stan Atmosfery	Zjawiska nadpowietrzne i różne uwagi.
	6"	27 3. 91	-4, 2	1 40	Pn. Wschodni	słaby	Chmurno	
23	[illegible]	4. 61	-2 2	1 68	Wschodni	,,	Pochmurno	
	10	4. 91	-5, 1	1 28	,,	,,	,,	

Ogłaszając Prenumeratę na następny Kwartał, Redakcya Gazety Krakowskiej *upraszа Szanownych Abonentów o wczesne zapisywanie się; po 6. Stycznia bowiem zgłaszający się mogliby niekompletne otrzymać exemplarze, gdyż taka tylko liczba odbijać się będzie, jaka się po dzień ten potrzebną być okaże. Prenumerować można we wszystkich Urzędach i na Stacyach Pocztowych. Prenumerata kwartalna Złp.* 16, *miesięcznie Złp.* 6.

Wiadomości krajowe.

— *Tryjest 12 Grudnia.* —

Jako wstęp do handlowego traktatu za pośrednictwem radcy stanu Tęgoborskiego między Rossyą i Austryą zawartego uważać można ukaz Cesarza Rossyjskiego z d. 11 paźd. na mocy którego towary z Austryi do Rossyi wprowadzane od d. 1 Grud. zaczynając daleko mniejszéj opłacie celnéj ulegać będą, t. j. na tych samych zasadach, jakie są traktatem z Prusami objęte.

Korpus włoski królestwa Lombardzko weneckiego bezzwłocznie o 16 kompanii wzmocniony zostanie, między któremi 64 oficerów już zamianowanych, powiększenie to nastąpi w ten sposób, że trzecie bataliony wszystkich pułków piechoty austryacko-włoskiéj, po 4 kompanie mające odtąd po 6 zawierać mają.

Wiadomości zagraniczne.

— *Z Berlina.* —

Ogłoszonym tu został następny patent królewski, zwołujący połączony wydział stanowczy na obrady:

„My Fryderyk Wilchelm, z Bożéj łaski Król Pruski etc. etc. Oświadczyliśmy już w naszéj odezwie z dnia 24 b. r. zgromadzonym na połączony sejm stanom, nasz zamiar przedłożenia połączonemu stanowemu wydziałowi do rozpoznania wniosku nowego karnego kodexu, ze względem na istotną różnicę nadesłanych w téj mierze oświadczeń od stanów prowincyonalnych, równie jak i zamiar jak najprędszego zwołania tegoż wydziału. A że potrzebne do tego przygotowania są ukończone, więc postanowiliśmy otworzyć dnia 17 stycznia 1848 połączony stanowy wydział, w naszém stołeczném i rezydencyonalném mieście Berlinie. Marszałkiem jego mianowaliśmy xięcia Solms-Hohensolms Lich, a wice-marszałkiem podpułkownika Adolfa de Rochow na Stülpe. Również postanawiamy, aby mająca być mianowaną komisya, według przepisu paragrafów 6 i 7 regulaminu o toku spraw w połączonym stanowym wydziale z dnia 2 b. m., w celu przygotowania dla niego obrad *in pleno*, już przed otworzeniem połączonego stanowczego wydziału czynność swą rozpoczęła, a przez to, aby się na dzień 29 grudnia b. r. zgromadziła w Berlinie. Rozkakazuje się naszemu ministerium państwa, aby przez ministra spraw wewnętrznych zwołało połączony stanowy wydział i poczyniło w téj mierze potrzebne przygotowania.—Dan w Charlotenburgu, dnia 3 grudnia 1847 r.“ (Podpisano) Fryderyk Wilchelm. De Bodelschwingh.

„Przytoczone paragrafy regulaminu brzmią: §. 6. Każde obrady *in pleno* musi poprzedzać uczynione przez komisyę przygotowanie. Te komisyę mianować ma marszałek, za wez[…] niem prowincyonalnych sejmowych mar[…] ków, z przynależnym względem na re[…] prowincye i na stosunek głosów ro[…] stanów, i w takiż sam sposób ma i[…] czyć przewodników.

Komisye te, jeżeli uznamy za[…] bną, mogą być mianowane i

przed otworzeniem połączonego stanowego wydziału, poczem niezwłocznie czynność swą rozpoczną. Na pojedyncze posiedzenia zgromadzają się komisye za wezwaniem przewodniczącego. Ten ma kierować tokiem spraw i zamianuje referentów.

— Od granic Szwajcarskich. —

Kontrybucya na kantony nałożona nie doznaje z ich strony wielkich trudności, niektóre przyjęły ją bez oporu, a reszta uchwala pożyczki lub prosi o uwzględnienie, które zapewne przyjętém będzie, ile że Lord Stratford Canning w imieniu Anglii przemawia za umiarkowanem postępowaniem i jest bardzo dobrze uważany od sejmu związkowego. Można przeto wnosić że zajęcie kantonów katolickich najdłużéj do końca grudnia potrwa i że armia związkowa zupełnie rozpuszczoną zostanie.

—Paryż 17 Grudnia. —

O przyszłéj mowie od tronu i jéj treści już teraz wiele mówią i domyślają się. Według dzienników wtajemniczonych ma ona dotykać spraw Ferrary, Szwajcaryi i rzeki Plata. Co do wewnętrznéj polityki gabinet dotąd niezdecydowany; p. Guizot bowiem przychyla się do niektórych konncessyi przeciw którym p. Duchatel jak najmocniéj powstaje. Wczoraj zgromadzili się powtórnie u p. Guizota najznakomitsi deputowani ministeryalni; ten dał im przegląd swéj polityki od ostatnich posiedzeń izb i plan przyszłego swego postępowania w zagaić się mających, wraz z głównemi ideami, jakie mowa od tronu orzecze. Słowa jego przyjęto z ogólnem zadowoleniem.

Na onegdajsze posiedzenie Trybunału w sprawie hrabiego Mortier publiczność tutejsza zgromadziła się nader licznie. Na żądanie hrabiny Mortier i po wysłuchaniu wniosków prokuratora królewskiego sąd nakazał nowe śledztwo w sprawie rzeczonych małżonków i wezwał doktorów, aby się udali do hr. Mortier, celem uważania jego stanu zdrowia i zdania o nim opinii w przeciągu d. 14 z tem dodaniem, czy tenże rzeczywiście dostał pomięszanie zmysłów i czy położenie jego dozwala przeprowadzenia z domu obłąkanych do stosownego miejsca.

Najnowsze wiadomości z Algieru donoszą wprawdzie że Abd el Kader był istotnie w krytycznem położeniu i rzeczywiście układał się o warónki pokoju; jednak o poddaniu jego nic nie wspominają, zdaje się przeto, że wiadomości o rozpuszczeniu Deiry jego i obraniu sobie miejsca w pobliżu Fez były zawczesne.

Na ostatniem posiedzeniu akademii umiejętności panowanie Biot, Arago i Thenard złożyli sprawozdanie o nowym wynalazku p. Niepka de Sanit Victor, tego samego chemika który wraz z p. Daguerre od rządu wynagrodzeni zostali za odkrycie teraz już znanych daguerrotypów. Kommissya od akademii ustanowiona do rozpoznania nowego wynalazku zdała najlepszą opinię dodając że wierność i dokładność odcisków nowym sposobem otrzymanych największe w niéj obudziła zdumienie.

Onegdajsze jeneralne zgromadzenie akcyonaryuszów kolei wersalskiéj było tak burzliwe, że siła zbrojna wdać się musiała, rada administracyjna ratowała się ucieczką.

Przybył tu adjutant Cesarza Rossyjskiego, jak mówią, w celu obeznania się z postępowaniem sądowem i ustawodawstwem francuzkiem. Rząd francuzki ma zamiar zarządzić ufortyfikowanie brzegów morskich od miasta Havre zaczynając, celem zabezpieczenia się przeciw możebnemu napadowi.

Sąd policyi poprawczéj w Orleans skazał inspektora machin wsprawie wydarzonego nieszczęścia na kolei żelaznej, przyczem 2 ludzi utraciło życie, a 30 zostało rannych, na 9 miesięcy więzienia i 300 fr. kary pieniężnéj ustanawiając zarazem, kommissyą do oznaczenia pretensyi poszkodowanych którym administracya wynagrodzić winna.

— Londyn 16 Grudnia —

Obliczenie upadłości handlowych do d. 1 Grud. wykazuje ich w całéj Brytanii 250, których długi wynoszą 23,250,000 fstr. czyli 976,500,000 złp.

Z Graham-Town donoszą o ostatnich bitwach z kaframi i naczelnikiem ich Sandilla: „Napad na Sandillę w jego twierdzy położonéj na wzgórkach Anatola miał nastąpić w dniu 20; dla tego do głównéj kwatery przybyli pułkownicy Somerset, Campbell i Boller w dniu 19. Nieprzyjaciel nigdzie się nie pokazał i kraj jego bez wystrzału zabrano. Sandilla pędzi swe trzody aż do rzeki Kei dla złączenia się z Palo i Krelli, których tam szukać będziemy. Sami naczelnicy kafrów Gaika dotąd zostali neutralnemi, ale codzień mało oddziały kafrów pustoszą kolonię i w niespokojności nas utrzymują. Może kafrowie chcą nas bardzo w głąb swego kraju zaciągnąć, a potém ze wszech stron uderzyć na kolonię. Ale spodziewać się należy, że jenerał Barley rychło się załatwi z Sandillą, nawet gdy ten połączy się z naczelnikami Crelli i Palo. Wojska są w jak najlepszém usposobieniu i jenerał dotąd bardzo jest zadowolonym z skutku swych działań. Właściwa walka dopiero się rozpocznie, gdy przystąpiemy do zaboru trzód, na których całe bogactwo kafrów się opiéra

— Madryt 12 Grudnia. —

Prezes rady ministrów, xiążę Walencyi Narvaez oświadczył na ostatnich posiedzeniach kongresu, że oczekuje z niecierpliwością powrotu jenerała Espartern i że mu z radością rękę poda. Wynurzenie to ściągnęło mu niełaskę Maryi Krystyny, którąby można uważać za rejętkę kraju. Powodowana nienawiścią, żądała od swéj córki Izabelli złożenia z urzędu jenerała Narvaez Młoda królowa kazała

go przywołać i oświadczyła mu, iż żądaniu matki nie może zadość uczynić. Wtedy jenerał Narvaez rzekł do królowéj Krystyny: „Jeżeli jenerałowi Espartero i karlistom nie podam ręki, to córka twoja, Pani, przed 6 miesiącami tronu pozbawioną będzie.“

— *Rzym 7 Grudnia.* —

Gazeta Powszechna donosi z Rzymu pod d. 6. Grudnia że Papież zarządził surowe śledztwo względem udział mających w demonstracyi przed mieszkaniem Rezydenta szwajcarskiego nakazując zarazem trzechdzienne modły o utrzymanie relligii. *Diaro di Roma* nie donosi jednak nic o tém rozporządzeniu duchownem.

.Dwie sztafety z Ankony przybyłe zajmują w téj chwili wszystkich umysły, napróżno sobie głowy łamiące nad ich przedmiotem.

— *Dnia* 16 *Grudnia* —

Państwo kościelne poniosło najdotkliwszą stratę przez śmierć Antoniego Silvani, najznakomitszego członka teraźniejszéj rady stanu. Jako prawnik nie miał sobie równego i położył wielkie zasługi w swojéj ojczyznie do któréj w roku 1846 za amnestyą wrócił. Jak powszechny żal po sobie zostawił, dowodzi wczoraj odprawiony świetny pogrzeb, na który się niezliczona publiczność zebrała oddając ostatni hołd czci i uwielbienia zwłokom jego.

Lord Minto doręczył Jego Świątobliwości depeszę od swego rządu nadesłaną i ma się niedługo udać do Neapolu w poselstwie dyplomatycznem.

Wiadomości z Palermo pod d. 16 grudnia odebrane nie potwierdzają pogłoski o mniemanem powstaniu na Sycylii, gdzie wprawdzie zaszły miejscowe niespokojności, atoli bez politycznych widoków.

— *Florencyu* 9 *Grudnia.* —

Tutejsza gazeta rządowa donosi z jaką radością przyjęli mieszkańcy okręgu Pietrasanta wiadomość, iż nadal pozostaną członkami Toskanii na zasadzie nowego układu i że wyprawili deputacyą do W. Xięcia, dla wynurzenia mu za to swéj wdzięczności.

— *Turyn 6 Grudnia.* —

Aby skreślić obraz uwielbień i radosnych uniesień ludu witającego Monarchę w powrocie z Genui do swéj rezydencyi dosyć powiedzieć że go przyjmowano w tryumfie jak zbawcę, jak ukochanego ojca, któremu swoję miłość wszelkiemi usiłują okazać sposobami. Deputacya wyspy Sardynii doznała najlepszego przyjęcia wraz z zapewnieniem przyłączenia, do unii królestwa a tém samem i do związku celnego, co dla téj ubogiéj wyspy największém będzie dobrodziejstwem.

— *Stany Zjednoczone.* —

Okręt parowy *New-Jork* przywiózł wiadomości z miasta New-Jork, do 27 listopada dochodzące. Trzydziesty kongres Stanów Zjednoczonych miał się zgromadzić 6 grudnia i liczono na to, że stronnictwa mniéj więcéj będą sobie równe; wszyscy reprezentanci zgromadzą się wcześnie w Washingtonie, by porównać siły owych stronnictw przy wyborze mówcy i sekretarza. Członkowie senatu mogą nie być tak punktualnemi, bo stronnictwo rządowe w senacie ma przewagę, urzędnicy izby są już obranemi a izba przez dni 14 od otwarcia nie załatwia żadnych interesów. Z 57 członków senatu, wedle jednego wigowskiego dziennika, znajduje się 20 wigów, 37 demokratów i niezależnych w izbie reprezentantów liczy ten sam dziennik 116 wigów, 108 demokratów, 4 niezależnych.

Z placu boju a raczéj z Vera-Cruz wiadomości dochodzą do 7 listopada. Guerylasy, jak się zdaje, straszliwie grasują, nie szczędząc ani przyjaciół ani nieprzyjaciół tak, że w Tamaulipas gubernator kazał gwardyi narodowéj wystąpić przeciw tym rozbójnikom. Jenerał Lane w dniu 23 października wrócił z wyprawy do Atlisco, które podobno brał szturmem. Powrócił on znowu do urzędowania gubernatora Mexyku i mieszkańcom Puebli, którzy powrócą, pomoc przyrzekł, dopóki tylko spokojnie sprawować się będą

Według *Barmuda Gazette*, mexykanie dzielą się dziś na tyle stronnictw: moderatystów, pod Panap y Pena (stronnictwo to chce pokoju, stoi u steru rządu ale jest słabe i rychło od rządu odsuniętém będzie) monarchistów pod Paradesem, federalistów czyli exaltados pod Gomez Farias; koalicyonistów północnych Stanó pod Bustamente i stronnictwo wojskowe pod Santanną.

JENA i AUERSTAEDT.

Z historyi Konsulatu i Cesarstwa.

(*przez Thiersa*).

(Ciąg dalszy.)

Głównie przecież o to starać się musiał, żeby Prusaków utrzymywać w wątpliwości co do prawdziwego zamysłu swojego, żeby wmówić w nich, że pójdzie drogą na Fuldę, Eisenach i Weimar, to jest środkowym traktem Niemiec, idącym po lewéj stronie. Turyngskiéj puszczy. W tym celu, postawił część lewego skrzydła, złożoną z piątego i siódmego korpusów, pod rozkazami marszałków Lannes i Augereau, koło Känigshofen i Hildburghausen, nad Werrą, dając do mniemania że się przeniesie do wyższéj Hessyi To rzeczywiście w błąd ich wprowadzić mogło. Napoleon nie poprzestał na téj jednéj demonstracyi: chciał wątpliwości ich pomnożyć nakazem innych demonstracyi w Westfalii. Pochód króla Hollenderskiego, fałszywemi wieściami poprzedzony, nastąpił w tym celu. Jednakowoż nie mógł zwieść Prusaków tak dalece, żeby uwierzyli że Napoleon od Westfalii uderzy. Oprócz obecności armii francuzkiéj w Frankonii, oświeciła ich okoliczność podrzędna.

Dywizya Duponta, zawsze osobno działająca od bitew pod Haslach i Albeck, wysłaną została nad niższy Ren, dla zajęcia wielkiego xięstwa Bergu. Za zbliżeniem wojny, ściągnięto ją ku Moguncyi i Frankfortowi. To poruszenie z lewéj ku prawéj stronie, odejmowało wszelkie podobieństwo zaczepnego działania od Westfalii, i naprowadzało na myśl, że attak nastąpi albo przez kraj Fuldy albo przez Frankonię, to jest z lewéj albo z prawéj strony Turyngskiéj puszczy. Lecz które z tych dwóch przejść Napoleon wybierze, w tém była wątpliwość, którą ten wielki rachmistrz z nieskończoném staraniem utrzymywał w umyśle pruskich jenerałów.

Niepodobna dać wyobrażenia niepokoju panującego między temi jenerałami. Wszyscy zjechali się do Erfurtu, na skraju Turyngskiéj puszczy, z ministrami, królem, królową i dworem całym, rozprawiając w zamieszaniu trudném do wysłowienia. Siły pruskie, zebrane najprzód w pojedynczych okręgach wojskowych, skoncentrowane potém zostały we dwie massy, jedna w okolicach Magdeburga, pod pod xięciem Brunszwickim, druga w okolicach Drezna, pod xięciem Hohenlohe. Główna armia, przeniesiona z Magdeburga do Naumburga, nad Saalę, potém do Weimaru i Erfurtu, stała w téj chwili koło tego miasta, uszykowana za puszczą Turyngską, czoło osłonięte mając długością puszczy, a lewe skrzydło stromemi brzegami Saali. Xiążę Weimarski, z silnym oddziałem lekkich wojsk, zajmował wnętrze puszczy, i aż za nią wyprawiał podjazdy. Jenerał Ruchel dowodził prawém skrzydłem téj armii z wojsk westfalskich złożoném

Tę główną armię rachować można było na 93 tysiące ludzi, już razem z korpusem jenerała Ruchel. Druga armia, uorganizowana w Szląsku, posuniętą została do Saxonii, dla pociągnięcia siłą i przekonaniem na w pół, nieszczęśliwego elektora saskiego, który nie miał ani interesu ani popędu do téj wojny. Ulegając nareszcie, po długiém wahaniu, przyrzekł 20 tysięcy Sasów, dość dobrego wojska i wydać prusakom most Drezdeński, pod warunkiem że zasłonią Saxonię, postawieniem w niéj jednéj z dwóch armii czynnych. Owych 20 tysięcy Sasów jeszcze nie zebrano, a xiążę Hohenlohe czekał na nich, idąc powoli w górę Saali, dla zajęcia stanowisk na przeciwko wąwozów prowadzących z Frankonii do Saxonii, wprost zboru wojsk francuzkich. Kontyngens pruski z kraju Bayreuth, pod wodzą jenerała Tauenzien, cofnął się na Schleitz za zbliżeniem się Francuzów i stanowił przeto straż przednią xięcia Hohenlohe. Ten 20-tysiącami Sasów jeszcze nie gotowych, z trzydziestu kilku tysiącami Prussaków ze Szląska, miał pod ręką korpus przeszło piędziesiąt tysięcy ludzi obejmujący.

Takie były dwie armie pruskie. Za całą rezerwę służył korpus około 15 tysięcy ludzi w Magdeburgu, zostający pod rozkazami xięcia Würtembergskiego, poróżnionego z familią. Dodać należy do tego obliczenia załogi po warowniach nad Odrą i Wisłą, wynoszące około 25 tysięcy ludzi. (d. c. n.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 23 do dnia 24 Grudnia.

Sobolewski Tadeusz ob., Fox Roman, Urbański Tadeusz, Urbański Marcin, Kuczkowski Kazimierz hr., z Galicyi;—Pakoszewski Teofil ob., z Polski.

Wyjechali z Krakowa.

Preszel Ludwika, Lesniowski Stefan, Urbański Tadeusz i Marcin do Galicyi.

Doniesienia Urzędowe.

N. 5,703.

CESARSKO KRÓLEWSKI

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnéj wiadomości, iż papier stęplowy z dotychczasowemi znakami wodnemi rok 1847 wyrażającemi, tylko po koniec tegoż roku ważność swą mieć będzie, nadal zaś, to jest od 1go Stycznia 1848 roku z nowemi znakami wodnemi rok 1848 wyrażającemi w używanie wprowadzonym zostanie, — ktokolwiek przeto po dniu ostatnim bieżącego miesiąca, posiadać będzie papier stęplowy nieużyty, mający znaki wodne z r. 1847, winien takowy w Ces. Król. Urzędzie Rendantury stępla, wymienić na inny z znakiem wodnym r. 1848 wyobrażającym, najdaléj do 15 Stycznia tegoż roku, po tym bowiem terminie wymiana miejsca mieć nie będzie mogła, a papier stęplowany z znakiem wodnym rok 1847 tylko jako zwyczajny, czyli niestęplowany uważanym będzie.

Kraków dnia 18 Grudnia 1847 r.

Przewodniczący

MAIEWSKI.

(3r) Za Sekretarza A. *Gołębiowski.*